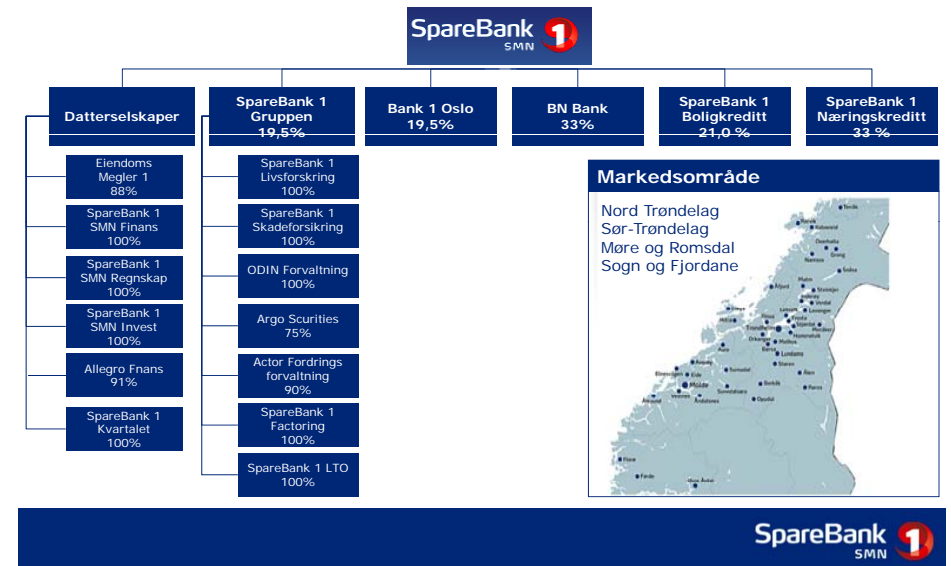

Finansnæringen som pådriver for økt fokus på miljø- og samfunnsansvar

Roger Teimansen, Leder Prosjektutvikling
SpareBank 1 SMN

SpareBank 1 SMN, et bredt sammensatt finanskonsern med 54 kontorlokasjoner og hovedkontor i Trondheim

Samfunnsansvar en historisk arv for SpareBank 1 SMN

Historien viser en bank bygd på visjon om et bedre samfunn

Allerede i **1847** ble det tildelt midler til opprettelse av en tvangsarbeidsanstalt, og i årene frem til 1855 fikk anstalten en tredjedel av bankens overskudd

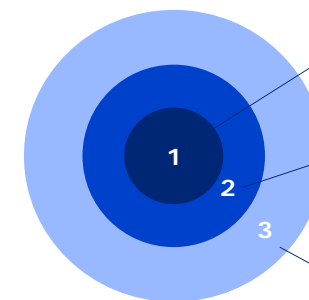

Historien med gavemidler går helt tilbake til **1870** der det ble besluttet at en del av bankens overskudd skulle tildeles "gavnlig formål"

I årene fra ca. **1886 –1912**, ble det fra banken tildelt betydelige midler (i dagens kroneverdi ca 90 millioner kroner) til restaureringsarbeider ved Nidarosdomen.

Finansnæringen kan arbeide på tre nivåer

Ordne opp i eget hus ved å ha en klar og tydelig strategi for samfunnsansvar med tilhørende mål og tiltaksplaner

Bidra i lokalsamfunnet og regionen med næringsutvikling, støtte og samarbeid med utdanningsinstitusjoner, bedrifter, lag og foreninger for å utvikle regionen til et bedre sted å virke og bo

Bidra til å styre investeringer og kapital inn mot virksomheter som har en klar og tydelig strategi for samfunnsansvar og som gjennom sitt virke bidrar til god samfunnsutvikling både nasjonalt og internasjonalt

- 1 CSR arbeid i SpareBank 1 SMN
- 2 Samfunnsansvar i sparebankene i Norge
- 3 Finansnæringen som pådriver

SpareBank 1 SMN samfunnsansvar

En bærekraftig utvikling som tilfredsstillter dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter for å dekke sine behov

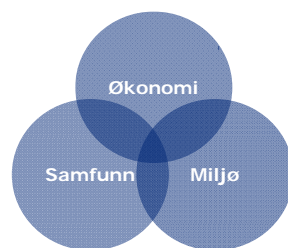

Samfunnsansvar en del av bankens virksomhet siden 1823

Integrert i strategi og tiltaksplaner

Ambisiøse mål for å bidra på de områder vi kan

I arbeidet med utvikling av vår CSR strategi arbeidet vi med utgangspunkt i den tredelte bunnlinje

Økonomi

Strategier og planverk
Økonomiske nøkkeltall
Etikk, lovverk
Forhold til eiere
Risikohåndtering

Samfunn

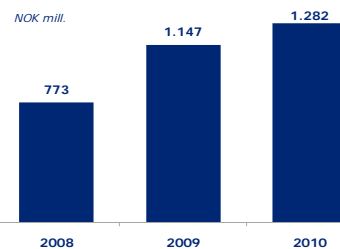
Organisasjon, ansatte
Kunder, marked
Leverandører
Samfunnsengasjement
Teknologi, sikkerhet

Miljø

Ressursbruk
Innkjøpspolicy
Energi
Forurensing
Avfallshåndtering

God lønnsomhet en forutsetning for å kunne investere i samfunnet

Resultat før skatt 2008 til 2010

Noen fakta for 2010:

583 millioner i lønn og sosiale kostnader

260 millioner tilbake til samfunnet i skatt

285 millioner i utbytte til eierne

192 millioner avsatt til allmenntilgode formål (50% til gaver og 50% til stiftelse)

Det er viktig å merke seg at det er bankens drift som alene genererer midler til bankens gaver til samfunnet og direkte støtte til samfunnsnyttige formål ut over bankens drift. Det er gjensidigheten mellom kunder og banken og bankens langsiktige verdiskaping som er avgjørende for hva vi kan bidra med til fellesskapet.

Godt bankhåndverk gir samfunnsgevinster

Rådgiverne sertifiseres gjennom omfattende sertifiseringsprogram med lover, regler, etikk og finansiell innhold

Kredittpolitikken klargjør risikovurderinger og risikoelementer som skal diskuteres

Banken skal ikke finansiere prosjekter med identifisert miljørisiko

Eksterne partnere: Vi stiller krav til leverandører og samarbeidspartnere

Skriftlige avtaler med alle store leverandører på etikk og miljø

Vurdering av ressursbruk og ytre miljø i alle innkjøp

Bred vurdering av produkter på energi, miljø, ressursbruk, kvalitet og returordninger

Miljø: En rekke tiltak bidrar til gjennomføring på miljøområdet

Kildesortering av avfall

Returordninger for alt teknologisk utstyr

Redusere energibruk gjennom riktig bruk av teknologi og strømsparing

Redusert reisevirksomhet gjennom telefon og videokonferanser

Riktig bruk av teknologi skal bidra til redusert papirforbruk

Miljøsertifisert hovedkontoret i 2010

Vi satte ambisiøse miljømål for bygging av nytt hovedkontor

Egen miljøstrategi for bygging og drift av nytt hovedkontor

Gjenbruk på minst 90% og alle materialer skal vurderes i forhold til livstidsverdi

Mål om et energiforbruk ned mot 85 Kwh per kvadrat

Inneklima på nivå med de beste i landet

Miljøsertifisere bygg vi eier selv

...noe som har gitt flere effekter, der energispareprisen er en

Fra juryens begrunnelse:

- God måling av miljøeffekter
- Nyskapende løsninger
- Systematisk måling og oppfølging
- Positivt bidrag til byutvikling

Energiforbruk kwh/m²

30 målepunkter som regulerer elektrisitet og varme

Konkret måling av en rekke parametere gir effekt: her eksempel på papir, flyreiser og elektronisk avfall

Innkjøp av papir i tonn

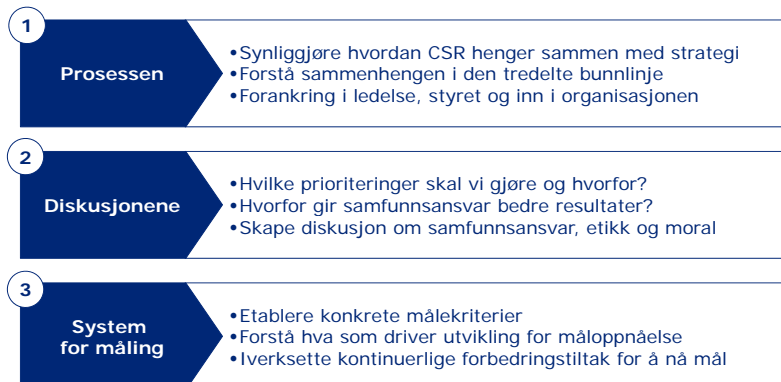
Flyreiser i antall

Returordning elektronisk avfall i tonn

Viktigste lærdom i utvikling av vår CSR strategi

- 1** CSR arbeid i SpareBank 1 SMN
- 2** Samfunnsansvar i sparebankene i Norge
- 3** Finansnæringen som pådriver

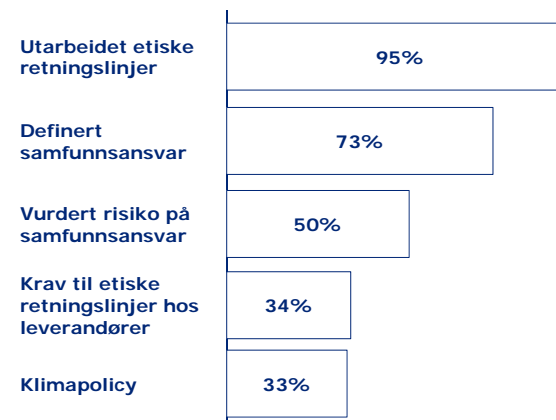
Bankene dekker flere roller og utøver størst samfunnsverdi ved å utøve kjernevirksomheten

Samfunnsrolle	Samfunnsansvar	Samfunnsengasjement
Finansbransjen dekker gjennom sin kjernevirksomhet viktige behov i samfunnet som lån, sparing, betaling og forsikringer til privatpersoner, SMB og større virksomheter	Integrasjon av etiske, sosiale og miljøhensyn i daglige drift, investeringer og i forhold til interessenter	Gaver, samarbeid med bedrifter, organisasjoner og lag samt tilrettelegge for at ansatte kan engasjere seg i frivillig arbeid

Ved å hente inn og videreformidle kapital til privatpersoner og næringsliv bidrar finansnæringen til å skape samfunnsverdier langt ut over den verdiskaping den enkelte bank kan skape på sin bunnlinje. Bidrag til regional utvikling, kompetanseoverføring og bidrag til å etablere nettverk mellom bedrifter, offentlig og utdanningssektoren kan være tilleggsv verdier som bidrar til å skape merverdier for samfunnet.

Finansbedriftene i Norge har i stor grad definert sitt samfunnsansvar

Finansnæringen og samfunnsansvar

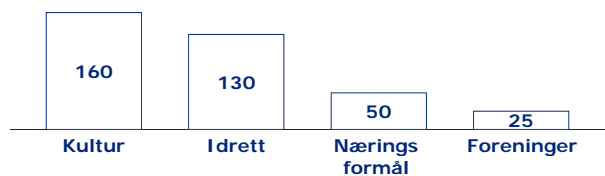

Kilde: Penger forplikter, Finansnæringens Fellesorganisasjon

Som en del av bankenes samfunnsengasjement delte sparebankene i Norge ut 460 millioner i gaver i 2009

Landets sparebanker og sparebankstiftelser delte ut gaver til ulike samfunnsformål for ca 460 millioner kroner i 2009.

Utdeling til noen formål i 2009 i mill kroner

Det er viktig å merke seg at hovedparten av disse tildelingene gjøres mulig gjennom de resultater bankene skaper og avkastningen på den delen av kapital som kalles grunnfond (samfunnets kapital). Utdelingene nasjonalt har de siste årene vært rundt 500 millioner

Kilde: Sparebankforeningen, Gaver 2009

SpareBank 1 SMN Fondet - fra små gaver til tung samfunnsaktør

Går det bra for Midt-Norge, går det også godt for banken. Næringskultur- og samfunnsutvikling har derfor alltid vært viktig for oss.

Midt-Norges største private bidragsyter

Delt ut over 350 millioner siden 2003

Bidra til vekst og trivsel i regionen

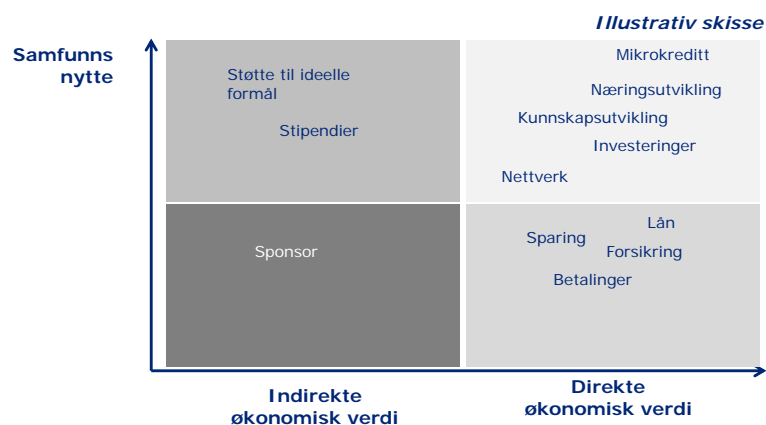
Vår forpliktelse er at vi skal bidra til å bygge, støtte og utvikle vår landsdel. Det skal vi gjøre ved å bidra med **krevene penger** og gjennom å bygge nettverk, initiere nye prosjekter og å kople sammen personer, ideer og bedrifter. Bankens visjon om å være den anbefalte banken, er førende for all virksomhet i SpareBank 1 SMN Fondet.

Som en del av vårt samfunnsengasjement bidrar vi til å utvikle Trøndelag og Nordvestlandet

- 1 CSR arbeid i SpareBank 1 SMN
- 2 Samfunnsansvar i sparebankene i Norge
- 3 Finansnæringen som pådriver

Det er flere måter finansnæringen kan bidra som en pådriver for økt samfunnsnytte

Illustrativ skisse for å synliggjøre noen av de vurderinger og motsetninger vi kan oppleve når vi diskuterer samfunnsengasjement og verdiskaping

Finansnæringen har flere virkemidler som kan understøtte et arbeid med samfunnsengasjement

- 1 **Direkte gaver, støtte og bidrag til utvikling av konkrete prosjekter**
 - Gaver til ideelle foreninger
 - Støtte til utvikling av talenter
 - Støtte til lokale og regionale prosjekter
- 2 **Påvirkning og utvikling gjennom dialog, risikovurderinger, nettverk og kunnskapsutvikling for å skape økt samfunnsengasjement**
 - Samarbeid med utdanningsinstitusjoner
 - Bygge nettverk og clusterer for næringsutvikling
 - Påvirke samarbeidspartnere, kunder og interessenter til å vektlegge samfunnsansvar
- 3 **Påvirke/investere i prosjekter og virksomheter med et tydelig mandat om å skape en samfunnsnyttig utvikling**
 - Mikrokreditt
 - Samfunnsansvarlige investeringer
 - Påvirkning på generalsforsamlinger

Det eksisterer kommersielle muligheter for finansbransjen i grensesnittet samfunnsansvar og forretningsmodeller

Over 100 millioner av verdens fattigste familier mottar mikrolån i dag, ifølge [Microcredit Summit Campaign](#). Mer enn 80 prosent av lånekundene er kvinner. Prisingen ligger på ca 20%, mens alternativ pris ofte kan ligge på 700% til 1.000% (gråmarkedet i u-land)

Mikrofinans

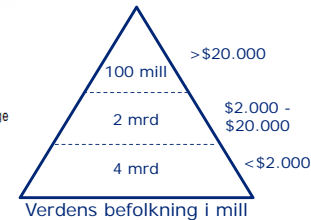

Mikrofinans er formidling av finansielle tjenester til lavinntektsgrupper.

Den viktigste tjenesten er **mikrokreditt** – små lån helt ned til 10 dollar. Lånene gis til mennesker som ikke har tilgang til lån i vanlige banker fordi de mangler sikkerhet.

Pengene brukes til å starte eller drive en liten virksomhet.

Kjøpekraftsparitet i US \$

Vi ser at globale aktører som Deutsche Bank, Morgan Stanley og Societe Generale har etablert avdelinger og fond for mikrofinans. Deutsche Bank estimerte i 2009 at de totale lånevolumer i mikrofinanssektoren var på 25 milliarder dollar. Likevel klarer sektoren kun å betjene en tidel av potensiell kundemasse, som anslås til 1 milliard personer. Med andre ord: Det er utvilsomt rom for flere aktører – både kommersielle og veldedige.

Storebrand har tatt et aktivt standpunkt for hvordan de allokerer sine investeringsmidler

Storebrand tilbyr en rekke produkter innenfor sparing og forsikring, alle med krav til samfunnsansvar. Se etter produktene med dette merket.

Fond

Alle fond som forvaltes av Storebrand er underlagt vår konsernstandard for bærekraftige investeringer. Dette gjelder aksjefond og rentefond, norske og internasjonale. Eksternt forvaltede fond følges også opp med hensyn til vår konsernstandard.

Fondene **Storebrand Pionér** og **Storebrand Global SRI** er spesialiserte fond som forvaltes etter "Best in Class prinsippet". Det stilles meget strenge krav til selskapene i disse fondene og det investeres kun i de som viser den beste innsatsen innenfor samfunnsansvar.

Følgende kriterier gjelder alle Storebrands fond og pensjonsmidler:

Tema	Utelukkede pr. 1. kvartal 2011
Brudd på menneskerettigheter	20
Korrupsjon	9
Alvorlig klima- og miljøskade	10
Lanndminer	3
Klasevåpen	6
Tobakk	18
Atomvåpen	13
10 % dårligste selskaper i høyrisikoindustrier	28

Metode:

1. Unngå de verste – settes på stoppliste
2. Velg de beste – basert på gitte kriterier
3. Påvirkning og dialog – bærekraftig utvikling

I overkant av 100 selskaper står på en ekskluderingsliste, men Storebrand opplyser ikke navnene på disse

1996 Det første samfunnsfondet, på markedet.

2001 Storebrand innførte samfunnsansvarlige kriterier for **alle investeringer**

2005 Etablert en omfattende **konsernstandard** for bærekraftige investeringer og gjorde de første investeringer i **mikrofinans**.

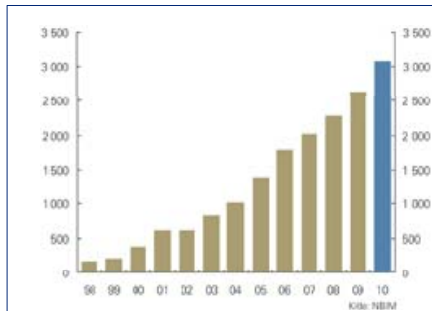
2008 Trappet opp **klimavurderingene** og på **aktivt eierskap** overfor eksterne forvaltere.

2010 Analysene utvidet til å inkludere selskaper fra framvoksende økonomi.

Kilde: Storebrand.no/CSR – diverse underliggende sider

Statens pensjonsfond forvalter mer enn 3.000 milliarder og tar direkte/indirekte samfunnsansvar med sine investeringer

Statens Pensjonsfond eier omtrent **1 prosent** av verdens børsnoterte selskaper

Seks strategiske satsingsområder:

1. Likebehandling av aksjonærer
2. Aksjonærenes rett til innflytelse og styrets ansvar overfor aksjonærene
3. Velfungerende, legitime og effektive markeder
4. Barns rettigheter
5. Klimaendringer
6. Vannforvaltning

NBIM forvalter eierandeler i mer enn 8 500 selskaper rundt om i verden. For å ivareta disse verdiene best mulig støtter vi arbeid med å utvikle sterkere standarder for selskapsstyring. God selskapsstyring legger grunnlaget for en lønnsom næringsutvikling, trykker aksjonærenes rettigheter og sikrer rettferdig fordeling av utbytte.

Disse forvalterne kontrollerer verdier for 23.000 milliarder og vil bruke makten til å påvirke i generalforsamlinger

Disse menneskene kontrollerer verdier for 23.000.000.000.000 kr. Nå vil de forandre verden, generalforsamling for generalforsamling...

Vanlige folks pensjonsfond og aksjefond eier nå mer enn 50 prosent av alle aksjene i USA, og nesten 70 prosent av aksjene i de 1.000 største selskapene i USA. Det samme er tilfelle i Storbritannia og resten av Europa.

Disse forvalter over 23.000 milliarder kroner - med rett til å stemme på årets generalforsamlinger i verdens børsnoterte selskaper. Makt til å påvirke alt fra barnearbeid til miljøutslipp. For bare noen år siden var det utenkelig å bruke denne makten aktivt, men tidene er i ferd med å forandre seg.

Eksempler på aktiviteter som kan sette en virksomhet på watch list for investeringer fra finansbransjen

Barnearbeid

Våpenproduksjon

Tobakk

Forurensing

Korrupsjon

Brudd på lover, rettigheter

CSR er fornuftig som basis for en langsiktig investeringsstrategi og økonomisk verdiskaping

John Wilcox i TIAA-CREF Pensjonsfond med rundt 1.200 milliarder i forvaltning

Om god Corporate Governance gir bedre økonomisk uttelling?

Det er feil spørsmål. Hvis du spør om dårlig styring øker risikoen ved en investering, er svaret: Selvfølgelig!

Henrik Syse Statens pensjonsfond Utland

Selv om det noen ganger er etisk riktig å trekke seg ut, slik de etiske retningslinjene åpner for, tror jeg mest på å engasjere seg som eier. Jeg heller mot at det er mer effektivt å jobbe med selskapet, og forsette å stille dem spørsmål, om det så tar ti år!

...men å investere i de selskapene som vurderes som mest samfunnsansvarlige gir i dag bare marginalt bedre avkastning

Dow Jones Sustainability World Developed Index Sektorallokering

Samfunnsansvarlige selskaper sammenlignet med hovedindeksen Dow Jones

Financials	20.84%
Consumer Goods	12.62%
Industrials	12.55%
Basic Materials	11.36%
Health Care	10.37%
Technology	10.02%
Oil & Gas	8.39%
Consumer Services	5.28%
Telecommunications	4.88%
Utilities	3.68%

Indeksen skal gjøre det mulig å investere i de selskapene som vurderes som mest samfunnsansvarlige

The Dow Jones Sustainability Indexes (DJSI) følger aksjekursene til et utvalg internasjonale selskaper som vurderes som samfunnsansvarlige. Selskapene er valg ut fra en langsiktig forpliktelse på den tredelte bunnlinjen, økonomi, miljø og samfunn.

Noen tanker om fremtiden, og hvordan finansnæringen fortsatt kan være en pådriver for utvikling

Kjerne virksomhet

- Økt påtrykk fra markedet for å ta økt samfunnsansvar
- Økt bredde i risikovurderinger og miljøeffekter for kunder
- Produktutvikling i retning av bærekraftige produkter (eks. fond)

Gavetildelinger

- Økt profesjonalisering i vurderinger og utdelinger
- Flere prosjekter der økonomi og samfunnsnytte krysses
- Økt vekt på næringsutvikling og kunnskapsutvikling

Ansvarlige investeringer

- Vurdere hvor en krone gjør størst nytte (økt fokus på u-land)
- Tydeligere kriterier for eierskapsuttøvelse
- Større differanse i risikoprisning i forhold til CSR ansvar eller ikke